

1. Мельник А. Ф., Оболенський О. Ю., Васіна А. Ю., Гордієнко Л. Ю. Державне управління: навч. посіб./за ред. А. Ф. Мельник. Київ: Знання-Прес. 2003. 343 с.

2. Малиновський В. Я. Державне управління: навч. посіб. Луцьк: Ред.-вид. відд. «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. 558 с.

3. Плішкін В. М. Теорія управління органами внутрішніх справ: підручник/за ред. Ю. Ф. Кравченка. Київ: Нац. акад. внутр. справ України, 1999. 702 с.

4. Типи організаційних структур управління // Мальська М. П., Пандяк І. Г., Занько Ю. С. Організація готельного обслуговування/М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Київ: Знання, 2011. 366 с. URL: http://pidruchniki.com/16520205/turizm/tipi_organizatsiynih_struktur_upravlinnya (дата звернення: 13.04.2017).

5. Структура та функції Центрального апарату Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками // Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками: офіц. сайт. 06.12.2016. URL: <http://www.diklz.gov.ua/control/main/uk/publish/article/603155> (дата звернення: 13.04.2017).

Одержано 17.04.2017

★

УДК [343.98:343.611](477)

Євген Леонідович Галагура,

*ад'юнкт Харківського національного
університету внутрішніх справ;*

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2183-574X>

РОЗСЛІДУВАННЯ УМИСНИХ ВБИВСТВ ІЗ МОТИВІВ РАСОВОЇ, НАЦІОНАЛЬНОЇ ЧИ РЕЛІГІЙНОЇ НЕТЕРПИМОСТІ (ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВЛЕННЯ ЗЛОЧИНІВ І ПЕРЕВІРКИ ІНФОРМАЦІЇ)

Розкриття злочинів (умисних вбивств з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості) пов'язано з певними етапами розслідування. Так, на думку одних авторів, злочин вважається розкритим, якщо досліджені всі обставини, що входять у предмет доказування, достатні для повідомлення особі про підозру (О. М. Васильєв, А. К. Гаврилов, І. Ф. Герасимов,

С. П. Мітричев, О. І. Михайлов, Л. О. Сергєєв, В. Е. Сидоров). Другі – коли доказаність вчинення злочину певними особами відображена в обвинувальному акті та рішенні прокурора щодо направлення його до суду (Г. О. Олександров, О. М. Донцов, С. П. Остроумов, С. І. Панченко, В. Г. Танасевич). Деякі вчені момент розкриття переносять на закінчення судового розгляду, вважаючи розкритим злочин тільки після проголошення судом обвинувального вироку (І. Ф. Головченко, П. П. Михайленко). Загалом остання позиція нам здається більш правильною, оскільки тільки суд остаточно вирішує, чи винна особа, якій повідомлено про підозру під час розслідування кримінального провадження. Окреслені три погляди на поняття розкриття злочину називають кримінально процесуальним. Загальне, що їх об'єднує – це факт встановлення особи злочинця й події злочину. Відмінність – у рівні доказаності цих обставин [1, с. 19].

Тому існує й криміналістичне поняття розкриття злочину [2, с. 28]. Воно не пов'язане зі стадіями кримінального процесу. Розкриття злочину являє собою слідчу ситуацію, що виникає, наприклад, під час затримання злочинця на місці пригоди (з речовими доказами), у разі з'явлення злочинця з каяттям, коли особа затримана, але не всі обставини справи ще досліджені. Тому в криміналістичному значенні розкриття злочину може бути здійснене на різних етапах розслідування, оскільки воно досягається на попередньому (досудовому) слідстві, є попереднім рішенням завдання розкриття злочину й викриття винного органом попереднього (досудового) слідства (І. Ф. Герасимов, В. Г. Танасевич) [3, с. 30].

Таким чином, криміналістичне поняття розкриття (розслідування) злочину як певного виду (різновиду) юридичної діяльності визначається як комплекс слідчих дій, оперативних і організаційних заходів, здійснюваних із метою повного розкриття злочинів, викриття винних та забезпечення умов правильного застосування закону [4, с. 9].

Зміст діяльності з розкриття злочинів включає такі відмінні елементи:

1) невідкладне провадження слідчих дій і оперативно-розшукових заходів;

2) широке використання в цій діяльності інформації, що отримуються на місці пригоди від людей і речей;

3) концентрування і координування сил і засобів для швидкого розкриття злочинів за «гарячими слідами»;

4) широке використання сил і засобів підрозділів карного розшуку та інших органів МВС;

5) централізація управління силами і засобами в одних руках;

6) широке використання допомоги державних установ, організацій і громадськості.

Як показують результати анкетування, у 46 % опитаних слідчих МВС виникали труднощі з кваліфікацією злочинів, вчинених відносно іноземних громадян, тоді як таких проблем не виникало взагалі лише у 21 % респондентів. Уявляється, що значна частина проблемних питань викликана недостатньою розробленістю специфіки предмета доказування по кримінальних провадженнях у злочинах, вчинених з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості. Це, в свою чергу, впливає на формування методик розслідування [5, с. 184].

До обставин, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні належать:

1) подія злочину (час, місце, спосіб та інші обставини вчинення злочину);

2) винність обвинуваченого у вчиненні злочину і мотиви злочину;

3) обставини, що впливають на ступінь тяжкості злочину, а також обставини, що характеризують особу обвинуваченого, пом'якшують або обтяжують покарання;

4) характер і розмір шкоди, заподіяної злочином, а також розмір витрат установи охорони здоров'я на стаціонарне лікування потерпілого від злочинного діяння [6, с. 15].

Обставини, що входять до предмета доказування, необхідно відмежовувати від решти фактів у кримінальному провадженні. Стосовно цього вчені виділяють більш широку категорію, яка за обсягом включає елементи предмета доказування і називається «обставини, що мають значення для справи». До них зокрема віднесені:

а) обставини, що входять до предмета доказування (зокрема факти, які, складаючи предмет доказування, використовуються для доказування інших обставин, що входять в нього);

б) обставини, що не входять до предмета доказування, якщо їх дослідження складає проміжний етап доказування;

в) обставини, які необхідно встановити для виявлення доказів;

г) обставини, знання яких необхідне для перевірки й оцінки доказів;

д) обставини, які спростовують інші версії, окрім даної [7, с. 193].

Як слушно зазначає В. Т. Нор, не всі факти (обставини), які встановлюються під час розслідування кримінального провадження за допомогою доказів, входять до предмета доказування. У процесі розслідування часто виникає необхідність встановити ряд обставин, які виконують допоміжну функцію і не включаються в предмет доказування у кримінальному провадженні. У такому разі ці допоміжні обставини (факти) належать до способів встановлення елементів, що входять до предмета доказування [8, с. 53].

Список бібліографічних посилань

1. Щербакова Г. В. Початковий етап розслідування розбоїв, вчинених з метою заволодіння приватним майном громадян: дис ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2006. 200 с.

2. Образцов В. А. Основы криминалистики. М.: Юристъ, 1996. 160 с.

3. Коновалова В. Е. Убийство: искусство расследования: монография. Изд. 2-е доп. и перераб. Харьков: Юрайт, 2013. 320 с.

4. Васильев А. Н. Следственная тактика. М.: Юрид. лит., 1976. 200 с.

5. Гора І. Ю. Механізм формування антисоціальної поведінки в осіб, які чиняють злочини з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості. *Юридична психологія та педагогіка*. 2014. № 1. С. 183–192.

6. Методика расследования преступлений, совершаемых на почве национальной или расовой вражды или ненависти/А. Я. Винников, Н. М. Гиренко, О. Н. Коршунова, А. В. Леухин, Е. Б. Серова; под общ. ред. О. Н. Коршуновой. СПб., 2002. 92 с.

7. Теория доказательств в советском уголовном процессе. Часть общая/Белкин Р. С., Винберг А. И., Дорохов В. Я. и др.; редкол.: Жогин Н. В. (отв. ред.) и др. М.: Юрид. лит., 1966. 584 с.

8. Нор В. Т. Проблеми теорії і практики судових доказів/за ред. М. Л. Накловича. Львів: Вид-во при Львів. держ. ун-ті видав. об'єднання «Вища школа», 1978. 108 с.

Одержано 18.04.2017

*

УДК 340.745

Дмитро Вікторович Галкін,

*старший викладач кафедри кримінального права і кримінології
факультету № 1 Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7247-1037>*

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОРГАНІЗАЦІЙНО- СТРУКТУРНОЇ ПОБУДОВИ МІЛІЦІЇ РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ У 30-Х РОКАХ ХХ СТОРІЧЧЯ

У глобальному вимірі для історії охорони правопорядку особливий науковий та практичний інтерес завжди становлять складні та переломні етапи розвитку держави та суспільства. Саме вони дозволяють найбільш глибоко та всебічно визначити або наново переосмислити роль та місце правоохоронних інституцій в державно-правовому механізмі країни, виявити взаємозв'язок між об'єктивними потребами, викликаними суспільно-політичною обстановкою в державі, та відповідними трансформаціями у функціонуванні правоохоронних органів, формах і методах їхньої діяльності. З цієї позиції вивчення організаційно-структурної побудови міліції радянської України у 30-ті роки минулого сторіччя має невичерпний науково-пізнавальний та практичний інтерес.

25 травня 1931 року ЦВК та РНК СРСР затвердили загальносоюзне Положення про робітничо-селянську міліцію, в якому було закріплено завдання міліції, загальні принципи її організації та діяльності в межах всієї країни. У цей період обов'язки з керівництва міліцією та кримінального розшуку виконувало Об'єднане державне політичне управління (ОДПУ). 27 грудня 1932 року постановою РНК та ЦВК СРСР було утворено Головне управління робітничо-селянської міліції при ОДПУ СРСР [1].